

V Bruseli 11. 9. 2024
COM(2024) 404 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Správa o stave energetickej únie za rok 2024

[podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy]

1. ÚVOD

Energetická politika je kľúčová pre európsku konkurencieschopnosť, bezpečnosť a dekarbonizáciu s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu v EÚ do roku 2050, ako aj pre dosiahnutie cieľov v oblasti nulového znečistenia, ochrany biodiverzity a obehového hospodárstva. V rámci Európskej zelenej dohody EÚ zaviedla stabilný a ambiciózny rámec energetickej politiky, pričom zohľadnila skutočnosť, že energetika zodpovedá približne za 75 % emisií skleníkových plynov.

V rokoch 2023 a 2024 Komisia konsolidovala politický rámec potrebný na splnenie našich medzinárodných záväzkov a cieľov Únie v oblasti energie a klímy. Európska únia dosiahla politickú zhodu vo všetkých kľúčových legislatívnych spisoch v **balíku „Fit for 55“¹**, čím pripravila jasnú cestu pre dosiahnutie svojich cieľov do roku 2030.

Útočná vojna Ruska voči Ukrajine a jeho zneužívanie energií ako zbrane ohrozujú energetickú bezpečnosť Európy, a tým aj jej hospodársku bezpečnosť. EÚ v reakcii zaviedla **plán REPowerEU** na postupné ukončenie závislosti od ruských fosílnych palív a prijala núdzové opatrenia potrebné na dosiahnutie energetickej bezpečnosti a stabilizáciu trhov.

V posledných niekoľkých rokoch bolo tempo inštalácie zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov rekordne vysoké. EÚ takisto znížila svoju závislosť od ruského fosílného plynu a vďaka úsporám energie sa znížila spotreba. Energetická bezpečnosť EÚ však stále čelí prekážkam, a to počnúc závislosťou od dovozu a bezpečnostnými rizikami až po zvyšujúce sa hrozby, ktoré predstavuje zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia. Európsky priemysel čelí značnému ohrozeniu svojej konkurencieschopnosti v dôsledku rastúcej konkurencie z Číny, vysokých rozdielov v cenách energie v porovnaní s inými priemyselnými konkurentmi, ako sú USA, a z dôvodu potenciálnych strategických závislostí v oblasti technológií čistej energie. Podobne občania čelia vysokým účtom za energiu, čo v spojení so zvyšovaním životných nákladov ešte viac znižuje ich kúpnu silu.

Okrem toho sa musí ďalej zvýšiť tempo pokroku pri plnení cieľov EÚ v oblasti energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov, aby sa zabezpečilo ich dosiahnutie.

Prechod na čistú energiu je kľúčom k bezpečnej, udržateľnej, konkurencieschopnej a cenovo dostupnej energii pre podniky a občanov s cieľom udržať priemysel (ťažko dekarbonizovateľné odvetvia priemyslu a dopravy, a najmä odvetvia čistých technológií) a kvalitné pracovné miesta v EÚ a pre hospodársku bezpečnosť Európy. Celkový geoeconomický kontext si vyžaduje, aby Komisia a EÚ priniesli konkrétne výsledky.

EÚ na dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050 stanovila strednodobý cieľ dosiahnuť do roku 2030 zníženie čistých emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990² prostredníctvom úplného rámca politiky v oblasti energetiky a klímy balíka „Fit for 55“ a Európska komisia odporučila strednodobý cieľ v oblasti klímy do roku 2040 na úrovni znížiť emisie o 90 %³. V rámci nášho záväzku stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym svetadielom **Európska únia a jej členské štáty pracujú na splnení cieľov v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 s badateľnými pozitívnymi výsledkami pre občanov a podniky.**

Vo výročnej **správe o stave energetickej únie sa hodnotí pokrok EÚ pri dosahovaní cieľov energetickej únie, plánu REPowerEU a prechodu na čistú energiu** v súlade s cieľmi v oblasti energetiky a klímy.

V nadväznosti na minuloročnú správu o stave energetickej únie⁴, ktorá sa zaoberá výzvami a úspechmi v rokoch 2020 – 2023, sa v tohtoročnej správe uvádzajú aktuálne informácie o tom, **ako sa EÚ úspešne popasovala s bezprecedentným vývojom a výzvami** v poslednom roku mandátu tejto Komisie. Štruktúra správy pozostáva z dvoch častí. V prvej časti sa uvádza, ako vysoké ambície v oblasti energetiky a klímy v rámci Európskej zelenej dohody a plánu REPowerEU poskytli základ pre stratégiu reakcie EÚ na krízu. Načrtáva aj kroky, ako zvýšiť konkurencieschopnosť európskeho priemyslu.

¹ O revízii smernice o zdaňovaní energie sa rokuje v Rade.

² Nariadenie (EÚ) 2021/1119, článok 4.

³ COM(2024) 63 final.

⁴ COM(2023) 650 final.

V druhej časti sa analyzuje súčasný stav realizácie energetickej únie vo všetkých jej piatich rozmeroch: dekarbonizácia, energetická efektívnosť, energetická bezpečnosť, vnútorný trh s energiou, výskum, inovácie a konkurencieschopnosť.

Stav energetickej únie – kľúčové úspechy

- **EÚ prijala všetky kľúčové materiály o energetike a klíme v rámci balíka „Fit for 55“ vrátane zmien vyplývajúcich z plánu REPowerEU s cieľom rýchlo ukončiť našu závislosť a prijala revíziu systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS), ktorý sa po novom uplatňuje na emisie z námornej dopravy a ktorým sa menia pravidlá o bezodplatnom prideľovaní emisných kvót na stimuláciu dekarbonizácie priemyslu a nariaďuje sa členským štátom vynakladať všetky príjmy na klimatické a energetické účely.**
- **Emisie skleníkových plynov v EÚ sa v porovnaní s rokom 1990 znížili už o 32,5 %⁵, zatiaľ čo hospodárstvo EÚ sa za rovnaké obdobie zväčšilo približne o 67 %, čím zanikla priama úmera medzi rastom a emisiami.**
- **V prípade emisií, na ktoré sa vzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami, z údajov, ktoré členské štáty EÚ nahlásili do 2. apríla 2024, vyplýva, že v roku 2023 došlo v porovnaní s úrovňami v roku 2022 k poklesu emisií o 15,5 %. Vzhľadom na tento vývoj sú emisie v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami v súčasnosti približne o 47 % nižšie ako v roku 2005 a sú na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa na rok 2030, ktorým je znížiť emisie o 62 %.**
- **Opatrenia na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni sa oplatili a ceny elektriny a plynu sa oproti rekordnej výške zaznamenatej v roku 2022 na veľkoobchodnom aj maloobchodnom trhu výrazne znížili, zostali však vysoké.**
- **EÚ dosiahla v období od augusta 2022 do mája 2024 zníženie dopytu po plyne o 18 %. To viedlo k úsporám približne 138 miliárd kubických metrov (mld. m³) plynu. Vzhľadom na sankcie EÚ, ktorými sa zakazuje dovoz ruskej ropy a rafinovaných ropných výrobkov, ako aj ruského uhlia po mori, dovoz ruského plynu (z plynovodu a LNG) klesol zo 45 % podielu na celkovom dovoze plynu do EÚ v roku 2021 len na 18 % v auguste 2024.**
- **S cieľom rýchlo nahradiť ruské dodávky plynu a zaistiť energetickú bezpečnosť Európy z krátkodobého a strednodobého hľadiska EÚ oslovila ďalších medzinárodných dodávateľov. Nórsko a USA sa stali najväčšími dodávateľmi plynu do EÚ (plynovodom v prípade Nórska a LNG v prípade USA), ktorí v prvej polovici roku 2024 zabezpečovali 34 % (Nórsko) a 18 % (USA) dovozu plynu do EÚ.**
- **V rokoch 2022 až 2024 bolo do prevádzky uvedených rekordných dvanásť nových terminálov LNG a šesť projektov na rozšírenie existujúcich terminálov. Vo všeobecnosti sa od nich očakáva zvýšenie kapacity dovozu LNG do EÚ o 70 mld. m³ na 284 mld. m³ do roku 2024.**
- **Energetická platforma EÚ prispela k cieľom EÚ týkajúcim sa diverzifikácie. Medzi rokmi 2023 a 2024 prilákala vyše 180 spoločností, aby predložili svoju ponuku, a spojila európskych nákupcov s externými dodávateľmi s cieľom zabezpečiť viac ako 75 mld. m³ zemného plynu.**
- **Úroveň zásob plynu v EÚ bola k 1. aprílu 2024 na úrovni 59 %, pričom dosiahla novú rekordnú úroveň na konci zimnej sezóny; dňa 19. augusta 2024 EÚ dosiahla cieľ 90 % uskladňovacej kapacity zásob plynu, teda vyše dva mesiace pred termínom 1. novembra.**
- **V novembri 2023 Komisia prijala prvý zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme pre Úniu⁶ s cieľom pomôcť vybudovať sieť infraštruktúry v celej Európe, ktorá bude vhodná pre naše ambiciózne ciele v oblasti diverzifikácie a dekarbonizácie.**
- **Predložený bol akčný plán pre siete a bude sa zaoberať hlavnými prekážkami pri rozširovaní, digitalizácii a lepšom využívaní elektrizačných prenosových a distribučných sústav EÚ.**
- **Akt o emisne neutrálnom priemysle a akt o kritických surovinách, ktoré nadobudli účinnosť v roku 2024, pomôžu posilniť odolnosť dodávateľského reťazca prostredníctvom diverzifikácie zdrojov a vybudovať silnú domácu výrobnú základňu pre emisne neutrálne technológie. Nové harmonizované pravidlá EÚ týkajúce sa ekodizajnu takisto prispievajú k zníženiu nákladov európskych podnikov a občanov na energiu.**

⁵ S výnimkou emisií z medzinárodnej leteckej a námornej dopravy.

⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/infrastructure/projects-common-interest-and-projects-mutual-interest/key-cross-border-infrastructure-projects_en?prefLang=sk&etrans=sk.

- Výroba elektriny z vetra predbehla výrobu elektriny z plynu a stala sa po jadrovej energii druhým najväčším zdrojom elektriny EÚ. Vďaka 56 GW nového výkonu slnečnej energie inštalovaného v roku 2023 EÚ vytvorila ďalší rekord prevyšujúci dodatočných 40 GW inštalovaných v roku 2022. **Veterná energia na pevnine a na mori** v EÚ mala **celkový kumulatívny inštalovaný výkon 221 GW** (201 GW na pevnine, 19 GW na mori), pričom v roku 2023 sa inštalovalo 16 GW.⁷
- **Európska vodíková banka**, ktorá je financovaná z Inovačného fondu EU ETS, bola zriadená a uskutočnila prvé úspešné kolo aukcií EÚ, vďaka ktorým bolo rozdelených takmer 720 miliónov EUR na sedem projektov v Európe v oblasti čistého vodíka.
- Začiatkom februára Komisia spustila činnosť **Európskej priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory**, ktorá urýchlí vývoj, predvádzanie a zavádzanie prvých projektov malých modulárnych reaktorov v EÚ v prvých rokoch obdobia po roku 2030.
- Komisia v októbri 2023 uverejnila oznámenie o revízii **Európskeho strategického plánu pre energetické technológie (plánu SET)**, hlavného nástroja na realizáciu piliera výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti energetickej únie.
- Pokiaľ ide o **vykonávanie národných plánov obnovy a odolnosti**, EÚ do polovice júna 2024 vyplatila členským štátom vyše 240 miliárd EUR na vykonávanie opatrení v ich plánoch. Členské štáty od začiatku vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vyčlenili viac ako 184 miliárd EUR na podporu reforiem a investícií súvisiacich s energetikou.
- Programy **politiky súdržnosti** na roky 2021 – 2027 naďalej poskytovali kľúčovú podporu na investície do energetiky, pričom na priority energetickej únie bolo pridelených spolu 83 miliárd EUR (vrátane spolufinancovania členskými štátmi). Čisté technológie možno ďalej podporovať z kohéznych fondov prostredníctvom Platformy strategických technológií pre Európu.
- Podporné opatrenia zavedené s cieľom poskytnúť domácnostiam a podnikom úľavu od vysokých cien energií pomohli zmierniť dosah energetickej krízy na životné náklady.
- Hoci z posúdenia **návrhu aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov (NEKP)** z decembra 2023 vyplynulo odhodlanie členských štátov zintenzívniť opatrenia na vnútroštátnej a regionálnej úrovni s cieľom splniť ciele balíka „Fit for 55“ a plánu REPowerEU, vyskytli sa rozdiely v ambíciách, vrátane úzkych miest a chýbajúcich prepojení v integrovaných infraštruktúrach, na dosiahnutie cieľov Únie do roku 2030 a na zvýšenie odolnosti voči vplyvom klímy. Komisia vydala odporúčania a úzko spolupracuje s členskými štátmi s cieľom podporovať včasné splnenie cieľov Únie do roku 2030 v konečnom znení aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov.
- **Podpora Ukrajiny vrátane jej energetiky** aj naďalej predstavuje najvyššiu prioritu Komisie a všetkých 27 členských štátov. Mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany poskytol na podporu Ukrajiny odhadom 900 miliónov EUR. **Fond na podporu energetiky na Ukrajine** sa ukázal byť kľúčovým nástrojom podpory na obstarávanie energetických zariadení, napríklad dodanie tisícov generátorov a transformátorov, a do augusta 2024 fond mobilizoval vyše 500 miliónov EUR. **Nástroj pre Ukrajinu**, dotovaný 50 miliardami EUR z EÚ a podporený Plánom pre Ukrajinu, poskytne stabilné finančné prostriedky na podporu obnovy a posilnenie udržateľného hospodárskeho rastu Ukrajiny do roku 2027 a samostatné financovanie vo výške 96 miliónov EUR pre fond na podporu energetiky na Ukrajine s dodatočnými finančnými prostriedkami na zimnú sezónu 2024 s cieľom podporiť energetický systém Ukrajiny.
- EÚ naďalej **vyvíjala medzinárodné diplomatické úsilie v oblasti energetiky a klímy** s cieľom diverzifikovať dovoz energie a posilniť vzťahy s medzinárodnými partnermi, ako aj podporiť svojich partnerov v transformácii a prístupe k energii. Na konferencii COP28 EÚ oznámila globálny záväzok do roku 2030 **strojnásobiť kapacitu energie z obnoviteľných zdrojov a zdvojnásobiť mieru zlepšenia energetickej efektívnosti**, ktorý podporilo 132 krajín a ktorého ciele boli uznané rozhodnutím o prvom globálnom hodnotení. EÚ sa okrem toho na konferencii COP28 zaviazala, že ukončí neefektívne dotácie na fosílna palivá, a oznámila prísľub Tímu Európa vo výške viac než 20 miliárd EUR pre iniciatívu

⁷ Z prvých údajov (Ember) vyplýva, že v prvej polovici roku 2024 sa približne 50 % elektriny vyrobilo z obnoviteľných zdrojov. Veterná a slnečná energetika navyše vyrobili viac elektriny než všetky fosílna palivá dohromady.

Afrika – EÚ v oblasti zelenej energie (AEGEI)⁸ v rámci balíka investícií do stratégie Global Gateway Afrika – Európa. Zároveň sa 25 krajín vrátane 12 členských štátov zaviazalo do roku 2050 stonásobit kapacitu jadrovej energie.

- EÚ vedie celosvetové úsilie o **zníženie emisií metánu** z energetiky prostredníctvom globálneho záväzku o metáne. Od tohto záväzku odvodená iniciatíva **Lowering Organic Methane (LOW-Methane – Znižovanie metánu biologického pôvodu)**, ktorá je zameraná na emisie metánu z odvetvia odpadového hospodárstva, bola vyhlásená na konferencii COP29. Okrem toho EÚ naďalej zohráva kľúčovú úlohu v rámci **Inovačnej misie**, čo je jej hlavné globálne fórum na stimuláciu opatrení v oblasti výskumu, vývoja a predvážania a na stimuláciu investícií do uvedených oblastí s cieľom zabezpečiť čistú energiu, ktorá bude cenovo dostupná, atraktívna a prístupná pre všetkých.
- Podobne EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri prijímaní **Globálneho rámca pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu** na riešenie straty biodiverzity, čo je zásadné pre zmiernenie zmeny klímy a adaptáciu na ňu.

2. ZAISTENIE BEZPEČNEJ A KONKURENCIESCHOPNEJ ENERGETICKEJ A KLIMATICKEJ TRANSFORMÁCIE PROSTREDNÍCTVOM EURÓPSKEJ ZELENEJ DOHODY A PLÁNU REPOWEREU

V máji 2022 Komisia reagovala na žiadosť Európskej rady, čo najskôr ukončiť závislosť Európy od dovozu energie z Ruska, prijatím [plánu REPowerEU](#). Cieľom bolo rýchlo znížiť závislosť EÚ od ruských fosílnych palív nielen úsporami energie a diverzifikáciou dodávok, ale najmä úsilím o dosiahnutie dlhodobého cieľa urýchliť prechod na čistú energiu prostredníctvom rýchlejšieho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie a opatrení v oblasti energetickej efektívnosti a spojením síl s cieľom dosiahnuť odolnejší energetický systém a skutočnú energetickú úniu. Rovnakú požiadavku vyjadrili občania v rámci [Konferencie o budúcnosti Európy](#)⁹.

Zároveň EÚ prijala väčšinu materiálov balíka „Fit for 55“ a plánu REPowerEU v oblasti klímy a energetiky, vďaka čomu bude možné dosiahnuť ciele v oblasti klímy a energetiky do roku 2030 posilnené v pláne REPowerEU. Toto je zásadné na udržanie Európy na ceste ku klimatickej neutralite, na dosiahnutie pokroku pri adaptácii na zmenu klímy v súlade s európskym právnym predpisom v oblasti klímy a na zvýšenie odolnosti, konkurencieschopnosti a strategickej autonómie hospodárstva EÚ vzhľadom na globálne preteky v čistých technológiách. Okrem toho Komisia prostredníctvom Nástroja technickej podpory pomohla¹⁰ 17 členským štátom vykonávať plán REPowerEU identifikáciou reforiem a investícií na postupné zrušenie dovozu fosílnych palív z Ruska.

Vďaka opatreniam, ktoré už boli prijaté, a jednote a odhodlaniu, ktoré EÚ preukázala pri riešení krízy, Únia doteraz ako celok **prekročila väčšinu krátkodobých cieľov plánu REPowerEU, ako je prudké zníženie dovozu z Ruska**, a prijala včasné opatrenia predstavujúce pevný základ pre dosiahnutie strednodobých až dlhodobých **cieľov** Európskej zelenej dohody. Napriek vyšším ambíciám je však podľa posúdenia návrhov aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov predložených v roku 2023, ktoré vykonala Komisia a v ktorom identifikovala rozdiel v ambíciách pri plnení cieľov v oblasti klímy, obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti do roku 2030,

⁸ AEGEI je iniciatíva Tímu Európa vedená Európskou komisiou, ktorá sa zaviazala poskytnúť 3,4 miliardy EUR v podobe grantov medzi rokmi 2021 až 2027, a podporuje ju 12 členských štátov (Belgicko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko, Taliansko, Španielsko a Švédsko), ako aj Európska investičná banka (EIB) a Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBOR). Cieľom tejto iniciatívy Tímu Európa je do roku 2030 podporiť zavedenie najmenej 50 GW elektriny z obnoviteľných zdrojov v Afrike a poskytnutie prístupu k elektrine aspoň pre 100 miliónov ľudí.

⁹ Najmä návrh 18: „Zníženie závislosti EÚ od zahraničných aktérov v oblasti energetiky“.

¹⁰ Podpora plánu REPowerEU: cenovo dostupná, bezpečná a udržateľná energia pre Európu – Európska komisia (europea.eu).

potrebné vyvíjať ďalšie úsilie¹¹. Okrem toho doteraz predložilo svoje konečné plány len desať členských štátov, čo vyvoláva veľké znepokojenie.

2.1. Úspory energie a zníženie dovozu fosílnych palív z Ruska

Bezprostredné opatrenia boli zamerané na úsporu energie a zvýšenie energetickej efektívnosti ako na najčistejší a najlacnejší spôsob riešenia energetickej krízy. Opatrenia prijaté v rámci plánu REPowerEU umožnili jeden z najprudších poklesov dopytu po plyne v dejinách.

Súbežne so sankciami EÚ, ktorými sa zakazuje dovoz ruskej ropy a rafinovaných ropných výrobkov¹², ako aj ruského uhlia po mori, dovoz **ruského plynu (z plynovodu a LNG) klesol zo 45 % podielu na celkovom dovoze plynu do EÚ v roku 2021 len na 18 % v prvom polroku 2024** (zo 150,2 mld. m³ na 25,4 mld. m³) **a ročný objem dovozu v roku 2023 sa znížil o 72 % v porovnaní s rokom 2021**. Ide významné úspechy, ktoré vysielajú EÚ na správnu cestu k ukončeniu dovozu ruských fosílnych palív v čo najkratšom čase. Toto malo aj veľké následky pre Rusko, ktorého príjmy z predaja potrubného plynu a LNG do EÚ klesli viac ako o 70 % od vrcholu krízy v roku 2022. Nedávno sa prijali opatrenia zamerané konkrétnejšie na príjmy Ruska z LNG. V nadväznosti na **14. balík sankcií** prijatých 24. júna 2024 **EÚ zakáže služby opätovného nakladania ruského LNG na území EÚ** na účely prekládkových operácií a zároveň **zakáže nové investície** a dodávky tovaru, technológií a služieb **na dokončenie ruských projektov LNG, ktoré sú v súčasnosti vo výstavbe**, akými sú napríklad Arctic LNG 2 a Murmansk LNG.

EÚ prekročila svoj dobrovoľný cieľ znížiť dopyt po plyne o 15 % stanovený v núdzovom **nariadení o koordinovaných opatreniach EÚ na zníženie dopytu po plyne**¹³. Z celkového hľadiska EÚ v období od augusta 2022 do mája 2024 znížila svoj dopyt po plyne o 18 % a ušetrila 138 miliárd kubických metrov (mld. m³) plynu¹⁴. Táto úspora je spoločným výsledkom úsilia členských štátov, podnikov a občanov, ktorí pomohli predísť nedostatkom dodávok a zaistiť bezpečnosť dodávok energie. Úsilie o zníženie dopytu po plyne bolo predĺžené odporúčaním Rady¹⁵.

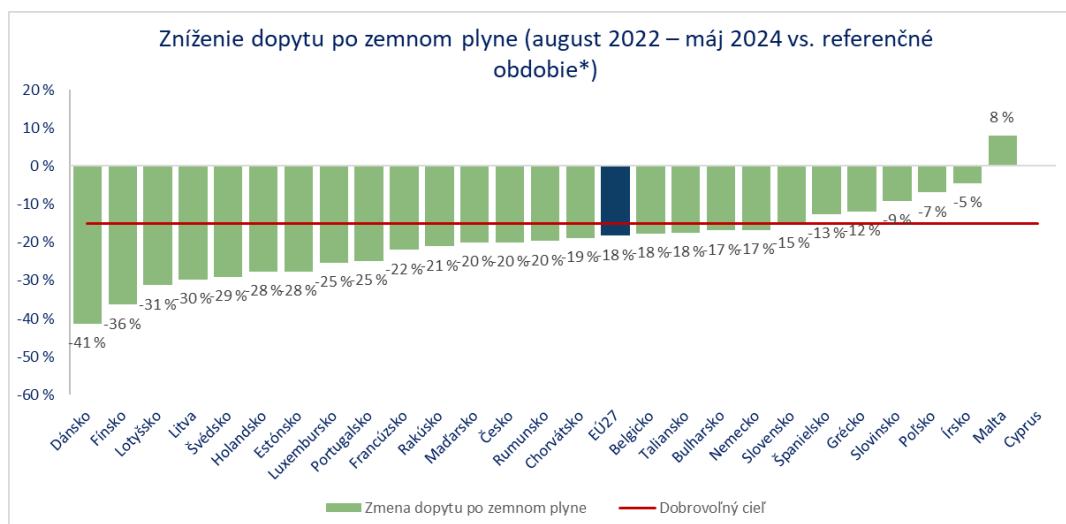
¹¹ Posúdenie sa môže zmeniť v dôsledku konečných znení aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov, ktoré majú členské štáty predložiť do 30. júna 2024.

¹² V dôsledku týchto sankcií len 3 % celého dovozu ropy do EÚ vo februári 2024 pochádzalo z Ruskej federácie na rozdiel od 27,2 % v druhom štvrtroku 2022. Výhľad týkajúci sa bezpečnosti dodávok ropy a cien ropy je stabilný, keďže napätie na trhu čiastočne vyvážilo zvýšenie produkcie krajín, ktoré nie sú členmi organizácie OPEC+, najmä USA. Geopolitické napätie na Blízkom východe a Ukrajine však zvyrazňuje zraniteľnosť svetových trhov s ropou. EÚ nedávno prijala 14. balík sankcií zameraný na tankery, ktoré sú súčasťou ruskej flotily v utajení.

¹³ COM(2022) 361 – nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369.

¹⁴ Zdroj: Eurostat.

¹⁵ C/2024/2476.

Obrázok 1. Zníženie dopytu po zemnom plyne¹⁶

Zdroj: Európska komisia, na základe údajov Eurostatu

EÚ navyše urýchlene prijala **záväzné ciele naplnenia zásobníkov plynu**, aby zostala pripravená na zimné sezóny 2023 a 2024, a poskytla silné uistenie o bezpečnosti dodávok energie, aj pre trh. Podľa nariadenia o zásobníkoch plynu¹⁷ museli byť podzemné zásobníky plynu členských štátov naplnené najmenej na 80 % ich kapacity do 1. novembra 2022 a od roku 2023 na 90 %. Zásobníky plynu boli k 1. aprílu 2024 naplnené na 59 % kapacity, čo predstavuje rekord pre koniec zimnej sezóny, a EÚ dosiahla cieľ 90 % uskladňovacej kapacity 19. augusta, teda viac ako dva mesiace pred termínom 1. novembra.

V priebehu rokov Komisia takisto spolupracovala s členskými štátmi a úzko s nimi koordinovala svoje úsilie, najmä prostredníctvom koordinačnej skupiny pre plyn a skupiny pre koordináciu v oblasti elektrickej energie, s cieľom **zabezpečiť pripravenosť EÚ na zimu** v zmysle jednoty a solidarity.

Obidve opatrenia spoločne s **balíkom „Fit for 55“** a **núdzovými legislatívnymi iniciatívami**¹⁸ prispeli k stabilizácii cien energie. Hoci sú maloobchodné ceny plynu a elektriny stále vyššie ako pred krízou, v porovnaní s maximami v roku 2022 značne klesli.

Tieto núdzové opatrenia boli spojené so značným pokrokom pri dosahovaní dlhodobějších cieľov EÚ, pričom sa kľúčový legislatívny balík „Fit for 55“ zosúladiť so zvýšenými ambíciami plánu REPowerEU.

Po prijatí prepracovaného znenia **smernice o energetickej efektívnosti** v septembri 2023 Komisia prijala niekoľko **odporúčaní** s cieľom zabezpečiť jej vykonanie a pomôcť členským štátom s transpozíciou. Komisia sa takisto rýchlo zapojila do vykonávania **smernice o energetickej hospodárnosti budov** prijatej v apríli 2024, ktorá rýchlo umožní dekarbonizovať náš fond budov, ktorý stále zodpovedá približne za 40 % celkovej spotreby energie EÚ, a v konečnom dôsledku zvýši našu energetickú bezpečnosť a zníži závislosť od dovážaných fosílnych palív. **Európska misia pre klimaticky neutrálne a inteligentné mestá** naďalej výrazne prispieva k plneniu cieľov plánu REPowerEU v oblasti úspor energie. Tridsaťtri miest už dostalo značku misie, ktorou sa uznávajú ich opatrenia v oblasti klímy a plán investícií na dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2030.

¹⁶ Referenčné obdobie sa určuje ako priemer piatich predchádzajúcich rokov pred obdobím od augusta 2022 do mája 2023 (ako sa uvádza v nariadení o znížení dopytu). V prípade obdobia od augusta do decembra teda ide o roky 2017 – 2021, kým v prípade obdobia od januára do mája ide o roky 2018 – 2022.

¹⁷ COM(2022) 135 – nariadenie (EÚ) 2017/1938.

¹⁸ COM(2022) 473 – nariadenie Rady (EÚ) 2022/1854, COM(2022) 549 – nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576, COM(2022) 668 – nariadenie Rady (EÚ) 2022/2578.

2.2. Urýchlenie prechodu na čistú energiu

V priebehu rokov 2023 a 2024 EÚ dosiahla značný pokrok pri podpore prechodu na čistú energiu prijatím kľúčových právnych predpisov z balíka „Fit for 55“¹⁹ a stanovením dôležitých míľnikov pri dosahovaní cieľov plánu REPowerEU.

Ústredným prvkom cieľa plánu REPowerEU vybudovať bezpečný a dekarbonizovaný energetický systém v EÚ bolo najmä **rozšírenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov**. Najnovšie údaje svedčia o vynikajúcich výsledkoch v podobe zvýšenia inštalovaného výkonu veternej a slnečnej energie o 36 % medzi rokmi 2021 až 2023²⁰, čím sa za dva roky ušetrilo približne 35 miliárd kubických metrov plynu. Vďaka **56 GW nového výkonu slnečnej energie** inštalovaného v roku 2023²¹ EÚ vytvorila **d ďalší rekord**, ktorým prekonal dodatočných 40 GW inštalovaných v roku 2022. Tieto údaje predstavujú dôležité kroky správnym smerom, inštalácia nového výkonu sa však musí zrýchliť, ak sa majú splniť ciele plánu REPowerEU v rámci **stratégie EÚ v oblasti slnečnej energie**²² a dosiahnuť celkový výkon aspoň 700 GW do roku 2030 v porovnaní s odhadovaným inštalovaným výkonom 263 GW na konci roku 2023. V posledných rokoch EÚ prijala niekoľko iniciatív na posilnenie podpory európskeho odvetvia výroby fotovoltiky založením **Európskej aliancie priemyslu v oblasti solárnej fotovoltiky**²³, prijatím **solárnej charty** a zriadením spoločne programovaného verejno-súkromného partnerstva na podporu ňou koordinovaného úsilia v oblasti výskumu a inovácií. Pokiaľ ide o **veternú energiu**, v roku 2023 v EÚ pribudlo 16 GW nového inštalovaného výkonu, čím sa dosiahol celkový výkon 221 GW²⁴. To síce svedčí o priaznivom pokroku, odvetvie elektroenergetiky však musí zvýšiť tempo inštalovania nových zariadení s cieľom splniť ambiciózne ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, čo predstavuje výzvu, na ktorú Komisia odpovedala prijatím **balíka predpisov v oblasti veternej energie**²⁵. Odvetvie sa zároveň musí usilovať o vyvážené zavádzanie v spolupráci s miestnymi občanmi s cieľom zabrániť protestom proti energetickej transformácii z dôvodu obáv o podobu krajiny, biodiverzitu, kultúrne dedičstvo a spôsob života, a to najmä vo vidieckych oblastiach.

¹⁹ [Smernica Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2024/1275](#) o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie); [smernica](#) Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorné trhy s obnoviteľným plynom, so zemným plynom a s vodíkom, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2023/1791 a zrušuje smernica 2009/73/ES (prepracované znenie); [nariadenie](#) Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľným plynom, zemným plynom a vodíkom, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1227/2011, (EÚ) 2017/1938, (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2022/869 a rozhodnutie (EÚ) 2017/684 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 715/2009 (prepracované znenie). Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2405 z 18. októbra 2023 o zaistení rovnakých podmienok pre udržateľnú leteckú dopravu (iniciatíva ReFuelEU Aviation); nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1805 z 13. septembra 2023 o využívaní palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív v námornej doprave a o zmene smernice 2009/16/ES.

²⁰ Odhad odvetvia.

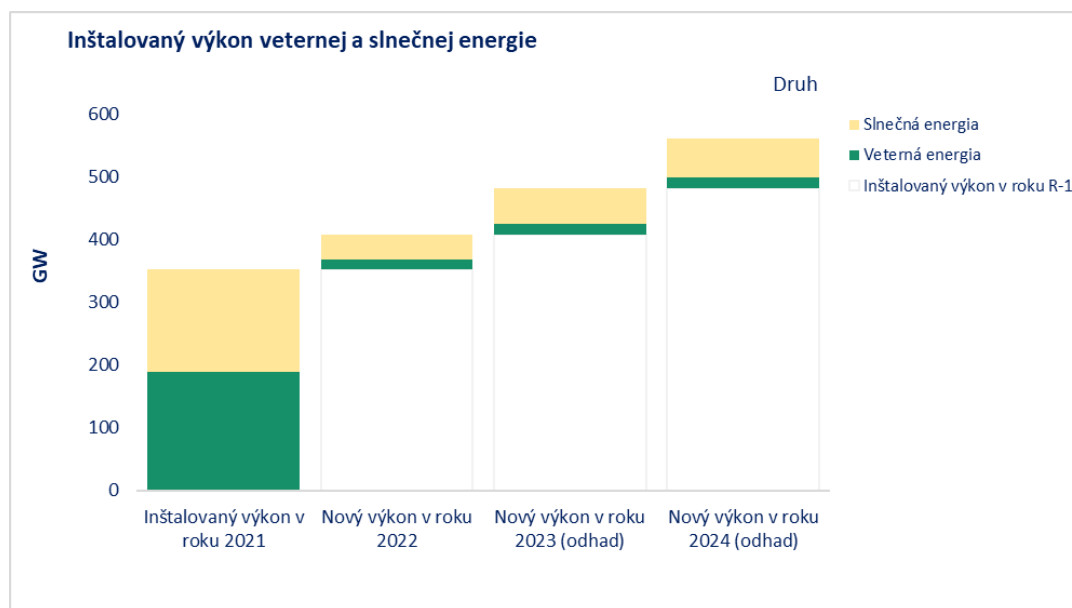
²¹ Solar Power Europe.

²² [EUR-Lex – 52022DC0221 – SK – EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

²³ [Domovská stránka – Európska aliancia priemyslu v oblasti solárnej fotovoltiky \(solaralliance.eu\)](#).

²⁴ WindEurope.

²⁵ Európsky akčný plán v oblasti veternej energie [COM(2023) 669 final] a oznámenie o plnení ambícií EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov na mori [COM(2023) 668 final].

Obrázok 2. Inštalovaný výkon veternej a slnečnej energie

Zdroj: Európska komisia, na základe údajov Eurostatu, WindEurope, Solar Power Europe

Na základe ambícií a prognóz uvedených v návrhoch aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov členských štátov EÚ predložených v rokoch 2023 a 2024 by výroba bioplynu a biometánu mohla do roku 2030 dosiahnuť 30 – 32 mld. m³. Hoci to predstavuje pozitívny trend, na dosiahnutie cieľa plánu REPowerEU vyrábať do roku 2030 ročne 35 miliárd kubických metrov je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie. Na základe dostupných údajov odvetvia za rok 2022 bola vykázaná kombinovaná výroba bioplynu a biometánu v objeme 21 mld. m³, z čoho približne 4,2 mld. m³ tvoril biometán, ktorého výroba dosiahla 5,2 mld. m³ v roku 2024²⁶.

Trh s tepelnými čerpadlami rástol posledných desať rokov a jeho rast sa v rokoch 2021 a 2022 zrýchlil v súvislosti s cenami plynu a vojnou na Ukrajine: predaj vzrástol približne zo 700 000 jednotiek v roku 2015 na 1,5 milióna v roku 2020 a v roku 2022 sa zvýšil na 2,75 milióna²⁷. V roku 2023 sa predaj udržiaval na podobných hodnotách (2,77 milióna jednotiek)²⁸, keďže ho postihol pokles cien plynu a poklesu v stavebníctve. Napriek tomuto stabilnému rastu trhu ohrievacích zariadení naďalej dominuje predaj kotlov na fosílné palivo.

Čo sa týka vodíka, ktorý je kľúčový pre ťažko dekarbonizovateľné odvetvia priemyslu a dopravy, má Európa najväčší zásobník oznámených projektov v oblasti vodíka na svete, ktorý nedávno aktualizovala Európska aliancia pre čistý vodík. Do konca roku 2024 by EÚ mohla dosiahnuť kapacitu nových elektrolyzérův v objeme 0,8 GW. Európski priemyselní spotrebitelia okrem toho od septembra 2023 vyhlasujú súťaže na obstaranie približne 1 milióna ton čistého a nízkouhlíkového vodíka²⁹. Napriek nedávnomu zvýšeniu dokončených projektov a prijatých konečných investičných rozhodnutí sa do fázy po prijatí konečného investičného rozhodnutia na strane ponuky dostalo príliš málo projektov, predovšetkým z dôvodu nižšieho dopytu po čistom vodíku, než sa očakávalo. V rámci schválených

²⁶ Najnovšia mapa biometánových inštalácií vydaná Európskym združením výrobců bioplynu, www.europeanbiogas.eu/european-biomethane-map-2024/.

²⁷ SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Pokrok v oblasti konkurencieschopnosti technológií čistej energie, [COM(2023) 652].

²⁸ Európske združenie výrobců tepelných čerpadel, *Market Report 2024* (Správa o trhu 2024), obmedzená na AT, BE, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, NL, PL, PT, SE, SK. Zahrnuté je najmä vykurovanie priestorov a sanitárne tepelné čerpadlá na teplú vodu.

²⁹ IEA, *Global Hydrogen Review* (Globálny prehľad odvetvia vodíka), 2024.

štyroch vln dôležitých projektov spoločného európskeho záujmu (t. j. Hy2Tech, Hy2Use, Hy2Infra a Hy2Move) zodpovedajúcich verejným investíciám vo výške 18,9 miliárd EUR sa podporí zavedenie veľkých projektov. Na stimuláciu dopytu aj ponuky Európska vodíková banka usporiadala prvú aukciu čistého vodíka pre celú EÚ, a to prostredníctvom Inovačného fondu financovaného z príjmov zo systému EÚ na obchodovanie s emisiami s rozpočtom 800 miliónov EUR. Aukcia prilákala 132 ponúk s celkovou kapacitou výroby 8,8 milióna ton čistého vodíka a plánovaní odberatelia tohto množstva majú byť prevádzkyschopní najneskôr do roku 2029. Sedem víťazných projektov má počas prvých desiatich rokov fungovania vyrobiť 1,6 milióna ton čistého vodíka. Na podporu európskeho priemyselného ekosystému v oblasti vodíka Komisia plánuje usporiadať druhú aukciu do konca tohto roka s vyšším rozpočtom 1,2 miliardy EUR. Európska kapacita výroby elektrolyzérů sa zvýšila zo 4,2 GW v roku 2022 na 6,8 GW v roku 2023 a predpokladá sa, že do konca roku 2024 dosiahne 12,4 GW³⁰. Komisia navyše pracuje na pilotnom mechanizme na podporu rozvoja **európskeho trhu s vodíkom** a na vytvorení transparentného trhu. Mechanizmus bude fungovať päť rokov a bude súčasťou **Európskej vodíkovej banky**. Úsilie EÚ o vytvorenie trhu s vodíkom³¹ okrem toho dopĺňajú strategické priority a opatrenia, ktoré sa vykonávajú s cieľom dosiahnuť, aby do roku 2030 bolo v EÚ aspoň 50 vodíkových údolí³² vo výstavbe alebo v prevádzke. Hoci Európsky dvor audítorů uznal pokrok pri vytváraní trhu s vodíkom v celoeurópskom rozsahu, v nedávno uverejnenej správe sa poukazuje na problémy v celom hodnotovom reťazci, ako je potreba dokončiť regulačný rámec prijatím delegovaného aktu o nízkouhlíkovom vodíku³³.

Popri týchto odvetvových opatreniach Rada v decembri 2023 odsúhlasila **predĺženie určitých núdzových opatrení týkajúcich sa vydávania povolení** zameraných na skrátenie a zrýchlenie postupov vydávania povolení pre projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojů. V máji 2024 bol prijatý nový „legislatívny balík“ zahŕňajúci tri ciele opatrenia na ďalšie urýchlenie zavádzania obnoviteľných zdrojů energie v EÚ: odporúčanie Komisie a usmernenie o koncepcii **aukcií pre energiu z obnoviteľných zdrojů**; aktualizované odporúčanie a usmernenia o urýchlení **postupů vydávania povolení** na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojů; a usmernenie k určovaniu **oblastí vhodných na zrýchlenie výroby energie z obnoviteľných zdrojů**. Komisia koncom roku 2023 vyhlásila iniciatívu na podporu včasnej transpozície revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie v členských štátoch (Accele-RES)³⁴ vrátane dvojstranných stretnutí s členskými štátmi, ktorých cieľom bolo prediskutovať pokrok pri transpozícii a určiť problematické oblasti, v ktorých by Komisia mohla poskytnúť podporu. Komisia a členské štáty v rámci pracovnej skupiny pre presadzovanie jednotného trhu riešili približne 60 % procesných prekážok zistených vo vnútroštátnych postupoch vydávania povolení. Tieto opatrenia však neriešia všetky problémy. Nedostatok personálu alebo kapacít verejnej správy na vydávanie povolení zostáva kľúčovým problémom. Komisia neustále vyzýva členské štáty, aby posilnili svoje kapacity.

Na zvýšenie prehľadnosti a predvídateľnosti celého hodnotového reťazca bola spustená **platforma EÚ aukcií pre obnoviteľné zdroje energie** ako súčasť balíka s cieľom konsolidovať informácie o plánovaných aukciách pre energiu z obnoviteľných zdrojů vo všetkých krajinách EÚ.

Okrem toho na riešenie hlavných problémů s rozširovaním, digitalizáciou a lepším využívaním elektrizačných prenosových a distribučných sústav EÚ vrátane cezhraničných prepojení, čo predstavuje

³⁰ Údaje zo správy BloombergNEF o výrobe elektrolyzérů za rok 2024, z 26. marca 2024.

³¹ [COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Towards a roadmap for accelerating the deployment of Hydrogen Valleys across Europe: challenges and opportunities](#) (Pracovný dokument útvarů Komisie – Príprava plánu na urýchlenie zavádzania vodíkových údolí v Európe: výzvy a príležitosti).

³² Vodíkové údolia sú vodíkové ekosystémy, ktoré pokrývajú konkrétnu zemepisnú oblasť s lokálnym alebo regionálnym zameraním (napr. priemyselný klaster, prístavy, letiská atď.).

³³ <https://www.eca.europa.eu/sk/publications/SR-2024-11>.

³⁴ Európsky akčný plán v oblasti veternej energie [COM(2023) 669 final].

nevyhnutnú podmienku dokončenia energetickej únie, Komisia v novembri uverejnila **akčný plán pre elektrizačné sústavy**³⁵, na ktorého urýchlené vykonanie Rada vyzvala členské štáty vo svojich záveroch z mája 2024.

V pláne sa určujú konkrétne a individualizované opatrenia na riešenie kľúčového problému zlepšenia prístupu projektov elektrizačných sústav k financovaniu zvýšením viditeľnosti príležitostí pre programy financovania EÚ. Prevádzkovatelia prenosových aj distribučných sústav čelia bezprecedentnému zvýšeniu investičných potrieb, ktoré sú takisto potrebné na dosiahnutie cieľa prepojenia sústav na úrovni 15 % do roku 2030, a teda aj objemu ich kapitálových výdavkov. V prípade elektriny ide o 584 miliárd EUR celkových investícií do roku 2030, z čoho 375 – 425 miliárd tvoria investície do distribučných sústav. Očakávané prudké zvýšenie investícií do sústav by mohlo viesť k tomu, že súčasný model refinancovania týchto investícií prostredníctvom spotrebiteľských taríf sa dostane pod tlak.

Revidovanou smernicou o systéme EÚ na obchodovanie s emisiami sa zvýšila finančná podpora členských štátov s nižšími príjmami s cieľom modernizovať ich energetické systémy a zvýšiť energetickú efektívnosť prostredníctvom Modernizačného fondu. Celková podpora z tohto fondu sa zvýšila na 750 miliónov emisných kvót, čo predstavuje zvýšenie o 110 miliónov kvót (a približne 60 miliárd EUR). Okrem toho sa oprávnenými na podporu z fondu stali tri ďalšie členské štáty, čím sa celkový počet príjemcov zvýšil na 13. Celková suma vyplatená z Modernizačného fondu od jeho zriadenia sa pohybuje na úrovni 12,7 miliardy EUR.

2.3. Diverzifikácia našich dodávok energie prostredníctvom posilnených partnerstiev

EÚ diverzifikovala svoj dovoz energie nahradením dodávok plynu z Ruska dovozom od iných medzinárodných dodávateľov, pričom využila existenciu niekoľkých nových vybudovaných terminálov z plávajúcich jednotiek na skladovanie a spätné splynovanie a vylepšenia transeurópskych plynárenských sietí.

V rokoch 2022 až 2024 bolo do prevádzky uvedených rekordných **dvanásť nových terminálov LNG a šesť projektov na rozšírenie**. Vo všeobecnosti sa od nich očakáva zvýšenie kapacity dovozu LNG do EÚ o 70 mld. m³ do roku 2024. **Nórsko a USA sa stali najväčšími dodávateľmi plynu pre EÚ** (plynovodom v prípade Nórska a LNG v prípade USA), ktorí do júna roku 2024 zabezpečovali 34 % (Nórsko) a 18 % (USA) dovozu plynu do EÚ³⁶.

Agregácia dopytu a spoločný nákup zemného plynu pokračovali v roku 2024 v rámci mechanizmu **AggregateEU**. Tento mechanizmus bol celkovo úspešný a prilákal vyše 180 spoločností a medzi rokmi 2023 a 2024 spojil európskych nákupcov s externými dodávateľmi s cieľom zabezpečiť viac ako 75 mld. m³ zemného plynu. Vychádzajúc z tohto úspechu sa agregácia dopytu a spoločný nákup zlúčili ako stály dobrovoľný nástroj v rámci **balíka pre trh s vodíkom a dekarbonizovaným plynom**. V júni 2024 Komisia vyhlásila verejného obstarávanie na poskytovateľa informačných technológií pre stálu **európsku platformu zameranú na viaceré výrobky** na spoločné nákupy strategických komodít, ktorá bude zahŕňať budúci dobrovoľný mechanizmus pre zemný plyn, samostatný pilotný program pre **vodík** a nový mechanizmus pre **strategické suroviny**.

Komisia takisto pracovala na posilnení vzťahov s **medzinárodnými partnermi** s cieľom uspokojiť potreby vyplývajúce z poklesu dovozu ruského plynu. EÚ podpísala 14 memoránd o porozumení s krajinami v jej priamom susedstve (Maroko, Egypt, Nórsko, Ukrajina) a so vzdialenejšími krajinami (Azerbajdžan, Kazachstan, Namíbia, Japonsko, Argentína a Uruguaj). Nadviazalo sa aj **strategické**

³⁵ Akčný plán EÚ pre elektrizačné sústavy [COM(2023) 757 final].

³⁶ COM(2024) 63 final, Zabezpečenie našej budúcnosti Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti.

partnerstvo s Ukrajinou v oblasti plynov z obnoviteľných zdrojov a 2. februára 2023 bolo podpísané memorandum o porozumení o strategickom partnerstve medzi EÚ a Ukrajinou o biometáne, vodíku a ďalších syntetických plynoch.

Komisia a Zásobovacia agentúra Euratomu (ESA) naďalej sledovali cieľ diverzifikácie dodávok, pokiaľ ide o jadrové palivo, súvisiace služby jadrového palivového cyklu a náhradné diely. V roku 2023 a 2024 boli v EÚ do prevádzky uvedené dva nové jadrové reaktory typu EPR, ktoré budú schopné vyrábať bezuhlíkovú elektrinu na pokrytie spotreby 6 miliónov domácností. Okrem toho vo februári tohto roku Komisia spustila činnosť **Európskej priemyselnej aliancie pre malé modulárne reaktory**, ktorá zhromažďuje približne 300 členov a ktorej cieľom je uľahčiť zavádzanie prvých projektov malých modulárnych reaktorov v EÚ na začiatku 30. rokov 21. storočia. Okrem toho **výskumný a vzdelávací program Euratomu** podporuje dva projekty, ktoré prispievajú k rýchlemu a bezpečnému vývoju a zavedeniu európskeho palivového riešenia takzvaného vodo-vodného energetického reaktora (VVER) na uľahčenie odklonu od ruských palív a na podporu bezpečnosti dodávok jadrového paliva.

Od začiatku komplexnej vojenskej invázie Ruska je podpora Ukrajiny pre Európsku úniu najvyššou prioritou a Komisia pokračuje vo svojej neochvejnej podpore ukrajinskej energetiky s cieľom zabezpečiť jej fungovanie napriek nepretržitým útokom na infraštruktúru. K 31. júlu 2024 bolo viac ako 40 % všetkých darov od členských štátov určených na odvetvie energetiky. Na Ukrajinu bolo odoslaných vyše 8 189 elektrických generátorov a 3 348 transformátorov spoločne s miliónmi kusov energetických zariadení, pričom celkový príspevok **mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany** sa odhaduje na viac ako 900 miliónov EUR.

Fond na podporu energetiky na Ukrajine, ktorý bol zriadený pod záštitou Komisie a ktorý spravuje sekretariát Energetického spoločenstva, sa ustanovil ako kľúčový nástroj podpory na obstarávanie energetických zariadení a do augusta 2024 fond mobilizoval vyše 500 miliónov EUR. Nástroj pre Ukrajinu, ktorý EÚ dotuje v objeme 50 miliárd EUR, podporený Plánom pre Ukrajinu, poskytne stabilné finančné prostriedky na podporu obnovy a posilnenie udržateľného hospodárskeho rastu Ukrajiny do roku 2027. Synchronizácia ukrajinských a moldavských elektrizačných sústav s európskou kontinentálnou sústavou v roku 2022 stabilizovala ukrajinskú elektrizačnú sústavu v prvých mesiacoch vojny. Táto skutočnosť v súčasnosti uľahčuje úzku spoluprácu s Európskou sieťou prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO pre elektrinu) s cieľom zabezpečiť a zvýšiť kapacitu na účely výmeny elektriny, ktorá v súčasnosti dosiahla 1,7 GW pre obchodné toky. Okrem toho umožnila Ukrajine využívať núdzový dovoz, a to najmä po nedávnych útokoch na jej energetickú infraštruktúru. Celkovo prebieha úzka koordinácia s partnermi (predovšetkým USA) v oblasti vývozu elektriny a obnovy s cieľom zabezpečiť dostatočnú výrobu pre nasledujúcu zimu. Vďaka grantu Únie vo výške 96 miliónov EUR a príspevkom členských štátov a súkromných darcov prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany sa očakáva obnova výkonu vo výške 2,7 GW. Ukrajinský národný energetický a klimatický plán bude kľúčovým strategickým dokumentom pre transformáciu odvetví energetiky a hospodárskych činností Ukrajiny, zosúladi ju s normami EÚ a podporí jej vstup do EÚ.

EÚ takisto v roku 2023 poskytla balík na podporu energetiky vo výške 1 miliardy EUR pre krajiny západného Balkánu s cieľom pomôcť regiónu čeliť energetickej kríze.

2.4. Konkurencieschopnosť a sektor čistej energie

Prechod na čistú energiu je kľúčom k bezpečnej, udržateľnej, konkurencieschopnej a cenovo dostupnej energii pre podniky a občanov s cieľom udržať priemysel a pracovné miesta v Európe a pre hospodársku bezpečnosť Európy. Hoci sa politickým zásahom výrazne znížili ceny energie v porovnaní s najvyššími úrovňami v roku 2022, maloobchodné ceny elektrickej energie pre priemysel v EÚ sú stále dva až trikrát vyššie ako v USA (2021 až 2023), zatiaľ čo v minulosti predstavovali 1,5

až 2-násobok cien v USA. Ceny plynu sú tri až šesťkrát vyššie ako ceny v USA v porovnaní s 2 až 3-násobkom v minulosti.

Tento vysoký rozdiel v cenách elektriny pre priemysel v EÚ v porovnaní s krajinami ako USA a Čína predstavuje výzvu pre európsku konkurencieschopnosť, najmä pokiaľ ide o energeticky náročné priemyselné odvetvia, a hrozbu zvýšenia kritických závislostí. **Na účely zabezpečenia cenovo dostupnej energie občanom a podnikom je rozhodujúce zrýchliť zavádzanie konkurencieschopnej čistej energie.** EÚ zasiahla s cieľom štrukturálne znížiť ceny energie, okrem iného prostredníctvom lepšej integrácie trhov, investícií do cezhraničných prepojení a nedávnej reformy koncepcie trhu s elektrinou, ktorá predstavuje zásadný krok, ako zrýchliť zavádzanie a integráciu väčšieho objemu energie z obnoviteľných zdrojov do energetického systému, podporiť stabilitu, predvídateľnosť a cenovú dostupnosť cien energie, a tým prispieť ku konkurencieschopnosti priemyslu v EÚ.

Konkurencieschopnosť bude aj v nadchádzajúcich rokoch naďalej kľúčovým cieľom, keďže Európska rada vyzvala na prijatie novej **dohody o konkurencieschopnosti Európy**. Vo svojich politických usmerneniach predsedníčka Komisie von der Leyenová navrhla novú **Dohodu o čistom priemysle**, v ktorej sa spája dekarbonizácia s konkurencieschopnosťou. Táto dohoda bude v plnej miere zameraná na podporu a vytváranie správnych podmienok pre prosperovanie spoločností v Európe, a to aj zjednodušením regulačného prostredia, znížením nákladov na energiu, investovaním do čistých technológií a zabezpečením prístupu k lacným, udržateľným a bezpečným dodávkam energie a surovinám. V **správe Maria Draghiho** o konkurencieschopnosti a **správe Enrica Lettu** o posilnení jednotného trhu s cieľom dosiahnuť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ (*Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*) sa takisto okrem iného zdôraznila potreba posilniť rozmer jednotného trhu v energetike a význam **investovania do sietí infraštruktúry v Európe**, do posilnenia cezhraničných prepojení, do modernizácie elektrických prenosových a distribučných sústav a do zväčšenia výberu dodávok energie pre priemysel.

Na základe preskúmania povinností týkajúcich sa plánovania, podávania správ a monitorovania podľa právnych predpisov EÚ v oblasti energetiky a klímy Komisia určila niekoľko kľúčových krokov v plánoch na racionalizáciu s cieľom identifikovať nové opatrenia na zníženie záťaže spojenej s podávaním správ vrátane zrušenia povinnosti podávať správy o zásobách ropy³⁷, preskúmania právnych predpisov o bezpečnosti dodávok plynu³⁸ a terciárnych právnych predpisov v rámci právnych predpisov o vnútornom trhu s plynom a elektrickou energiou a nariadenia o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou³⁹. Dopĺňa ich niekoľko podporných opatrení na zjednodušenie dodržiavania súladu s predpismi. V plánoch na racionalizáciu sa takisto uvádza možná revízia nariadenia o riadení ako prostriedok ďalšieho zvýšenia účinnosti.

Aktuálny geopolitický kontext zvyšuje dôležitosť odolnosti a bezpečnosti **v emisne neutrálnom priemysle**, ktorého hospodársky význam takisto prudko vzrástol, pričom celosvetový trh s masovo vyrábanými kľúčovými emisne neutrálnymi technológiami sa pri súčasnom vývoji strojnásobí do roku 2030 s ročnou hodnotou približne 600 miliárd EUR. Európski výrobcovia čelia na týchto rastúcich

³⁷ Podľa článku 6 ods. 2 a článku 9 ods. 4 smernice Rady 2009/119/ES [[smernica – 2009/119 – SK – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)] a článku 26 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2018/1999 [[nariadenie – 2018/1999 – SK – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)].

³⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 [[nariadenie – 2017/1938 – SK – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)].

³⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1227/2011 z 25. októbra 2011 o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (Text s významom pre EHP) (<http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1227/oj>).

svetových trhoch intenzívnej hospodárskej súťaži. Energetické technológie sú jednou z desiatich kritických technologických oblastí pre hospodársku bezpečnosť EÚ⁴⁰.

Aktom o emisne neutrálnom priemysle a aktom o kritických surovinách EÚ prijala opatrenia na posilnenie konkurencieschopnosti a odolnosti dodávateľských reťazcov jej výrobcov technológií čistej energie. Odolnosť budúcich energetických systémov sa bude hodnotiť na základe bezpečného prístupu k technológiám, ktoré budú napájať tieto systémy – veterné turbíny, elektrolyzéry, batérie, solárna fotovoltika, tepelné čerpadlá, sieťové technológie a iné. Akt o emisne neutrálnom priemysle pomôže EÚ diverzifikovať jej zdroje dodávok pre čisté technológie a vybudovať silné domáce kapacity výroby čistých technológií, a zároveň zvýšiť konkurencieschopnosť, zatiaľ čo sa budeme usilovať o dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050. Od roku 2022 sa z Inovačného fondu podporuje zavádzanie výroby čistých technológií z osobitných rozpočtových prostriedkov v rámci jeho každoročných výziev. Technológie čistej energie, ktoré už podporuje Inovačný fond, by mali poskytnúť značné zvýšenie kapacity výroby slnečných technológií a batérií, ako aj elektrolyzérov. **Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)** prispieva k vývoju a výrobe vyspelých čistých technológií v EÚ, čím znižuje strategickú závislosť a posilňuje európske inovácie v týchto kritických technológiách.

Kým EÚ napreduje smerom k emisne neutrálnej budúcnosti, dôležité bude riešiť **vznikajúce závislosti od kritických materiálov** a jadrové palivá s cieľom umožniť energetickú transformáciu a zaistiť hospodársku bezpečnosť EÚ.

Strategické partnerstvá týkajúce sa udržateľných surovinových hodnotových reťazcov, ktoré EÚ uzatvára s tretími krajinami, sú neoddeliteľnou súčasťou vonkajšieho rozmeru aktu o kritických surovinách s cieľom zabezpečiť a diverzifikovať dodávky kritických surovín pre EÚ a zároveň zabezpečiť miestnu pridanú hodnotu v partnerských krajinách. EÚ doteraz uzatvorila 14 strategických partnerstiev⁴¹. Za posledný rok diverzifikácia svetových dodávateľských reťazcov kritických surovín ešte viac pokročila prostredníctvom nadviazania siedmich nových, vzájomne prospešných partnerstiev, vrátane partnerstiev s dôležitými, na energie bohatými partnerskými krajinami, ako je Nórsko, Austrália alebo Srbsko⁴². V rámci **panela pre nerastné suroviny kritické pre energetickú transformáciu zvolaného OSN**, ktorý sa začal v apríli 2024 a ktorému spolupredsedia útvary Komisie, sa stretnú vlády a iné zainteresované strany, ktoré pôsobia v ťažobnom priemysle, aby sa zaoberali otázkami súvisiacimi s ľudskými právami, spravodlivosťou, transparentnosťou, investíciami a udržateľnosťou v dodávateľských reťazcoch kritických nerastných surovín s cieľom zabezpečiť, aby rastúci dopyt po kritických nerastných surovinách nezhoršil geopolitické napätie, ale namiesto toho podporoval spravodlivú a vyváženú energetickú transformáciu.

Pri prechode na ekologickejšie hospodárstvo **zručnosti predstavujú dôležitý podporný činiteľ pre európsku konkurencieschopnosť** a inovácie, keďže prechod na technológie čistej energie si vyžaduje pracovnú silu s dodatočnými zručnosťami v porovnaní tradičnými odvetvami energetiky. Podľa aktu o emisne neutrálnom priemysle už buď boli zriadené **európske akadémie pre emisne neutrálny priemysel**⁴³, alebo sú v procese zriaďovania s cieľom riešiť problém vypracovaním obsahu vzdelávania

⁴⁰ Určených v prílohe k odporúčaniu Komisie z 3. októbra 2023 o kritických technologických oblastiach pre hospodársku bezpečnosť EÚ.

⁴¹ Strategické partnerstvá boli doteraz podpísané s Kanadou, Ukrajinou, Namíbiou, Kazachstanom, Argentínou, Čile, Konžskou demokratickou republikou, Zambiou, Grónskom, Rwandou, Nórskom, Uzbekistanom, Austráliou a Srbskom.

⁴² Diverzifikácia svetových dodávateľských reťazcov kritických surovín v roku 2024 výrazne pokročila v súlade so stratégiou vonkajšej energetickej angažovanosti EÚ prostredníctvom nadviazania piatich nových, vzájomne prospešných partnerstiev s krajinami, ako je Austrália, Nórsko a Srbsko. Tieto partnerstvá sú takisto strategicky dôležité pre ukončenie iných energetických závislostí EÚ.

⁴³ Akt o emisne neutrálnom priemysle.

v členských štátoch v odvetviach, ako je slnečná energia, vodík a batérie, pričom v budúcnosti by ich mali nasledovať ďalšie akadémie zaoberajúce sa surovinami a veternou energiou. Akadémie vychádzajú z iniciatív, ako je koncepcia sektorovej spolupráce v oblasti zručností⁴⁴ a Pakt o zručnostiach⁴⁵ s tromi rozsiahlymi partnerstvami v oblasti zručností v ekosystéme energie z obnoviteľných zdrojov. Zabezpečením toho, že pracovníci získajú zručnosti, ktoré potrebujú, by sa umožnilo využitie úplného potenciálu zamestnanosti, ktorý je spojený s cieľmi plánu REPowerEU, ktoré majú do roku 2030 vytvoriť odhadom vyše 3,5 milióna pracovných miest⁴⁶.

3. ZHODNOTENIE POKROKU PRI PLNENÍ CIEĽOV POLITIKY A AMBÍCIÍ V OBLASTI ENERGETIKY A KLÍMY DO ROKU 2030

3.1. Dekarbonizácia

V roku 2022⁴⁷ sa **čisté domáce emisie skleníkových plynov**, zahŕňajúce využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF) a bez emisií z medzinárodnej dopravy, **znížili o 2,5 % v porovnaní s rokom 2021**.⁴⁸ Znamená to zníženie čistých emisií skleníkových plynov o 32,5 % v porovnaní s východiskovým rokom 1990. V tom istom období došlo k miernemu poklesu nahláseného čistého odstraňovania skleníkových plynov z LULUCF vo výške 4 milióny ton ekvivalentu CO₂ v porovnaní s rokom 2021.

V prípade emisií, na ktoré sa vzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami, z údajov, ktoré členské štáty EÚ nahlásili do 2. apríla 2024, vyplýva, že v roku 2023 došlo v porovnaní s úrovňami v roku 2022 k poklesu emisií o 15,5 %. Vzhľadom na tento vývoj sú emisie v rámci systému EÚ na obchodovanie s emisiami v súčasnosti približne o 47 % nižšie ako v roku 2005 a sú na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľa na rok 2030 znížiť emisie o 62 %.

V prognózach emisií skleníkových plynov pre celé hospodárstvo, ktoré najnovšie predložili členské štáty, by sa však mali ukázať **určité rozdiely v ambíciách EÚ v oblasti klímy**. Aby EÚ ďalej napredovala pri plnení cieľa EÚ týkajúceho sa zníženia emisií do roku 2030 a dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050, musí výrazne zrýchliť tempo zmien a zvýšiť zameranie na oblasti, v ktorých sú požadované zníženia emisií značné (napr. budovy a doprava), a zvrátiť klesajúci trend čistého záchytu v sektore LULUCF. **Právny predpis o obnove prírody** a jeho vykonávanie sú kľúčové pre zabezpečenie dosiahnutia cieľov v sektore LULUCF, ktoré sú zásadné pre odstránenie nevyhnutných emisií z ťažko dekarbonizovateľných odvetví a pre zvýšenie adaptácie.

Z posúdenia návrhov aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov realizovaného v decembri 2023 vyplýva, že členské štáty podnikli krok správnym smerom, ale ešte to nestačí na zníženie čistých emisií skleníkových plynov aspoň o 55 % do roku 2030. Návrhy aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov povedú k zníženiu emisií skleníkových plynov o 51 %, čo predstavuje rozdiel štyroch percentuálnych bodov. Toto sa odráža aj v rozdieloch pri dosahovaní

⁴⁴ Koncepcia sektorovej spolupráce v oblasti zručností – Zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia (europa.eu).

⁴⁵ Pakt o zručnostiach – Zamestnanosť, sociálne záležitosti a začlenenie – Európska komisia (europa.eu).

⁴⁶ Ďalšie informácie: Pakt o zručnostiach, [Launch of large-scale renewable energy skills partnership \(europa.eu\)](#) (Spustenie rozsiahlych partnerstiev v oblasti zručností pre energiu z obnoviteľných zdrojov).

⁴⁷ Predbežné údaje za rok 2023 sa predstavujú v správe o pokroku opatrení v oblasti klímy za rok 2024.

⁴⁸ Emisie skleníkových plynov a ich odstraňovanie za roky 1990 – 2022 sú založené na inventúre skleníkových plynov za rok 2024, ktorú Komisii predložili členské štáty 15. marca 2024. V roku 2024 však bol termín nahlásenia inventúry výnimočne predĺžený do druhej polovice roka z dôvodu poskytnutia nástroja na podávanie správ posilneného rámca transparentnosti (ETS) UNFCCC. Členské štáty budú môcť aktualizované konečné inventúry skleníkových plynov predložiť agentúre EEA do 15. septembra. Údaje sa preto môžu zmeniť v závislosti od možných opätovných podaní vyplývajúcich z neskoršieho preskúmania. Spolu s agregovanými údajmi o emisiách na úrovni EÚ sa inventúra skleníkových plynov podľa nariadenia (EÚ) č. 525/2013 predloží UNFCCC do 15. decembra 2024.

cieľov v oblasti spoločného úsilia a v sektore využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva do roku 2030, čo svedčí o potrebe mohutnejších opatrení a vykonávania do roku 2030 v konečných národných energetických a klimatických plánoch s cieľom zostať na správnej ceste. Okrem toho len niekoľko členských štátov zahrnulo do svojich návrhov aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov podrobné plány na zohľadnenie adaptácie na zmenu klímy v súvislosti s odolnosťou ich energetických systémov.

V roku 2022⁴⁹ dosiahla EÚ podiel **energie z obnoviteľných zdrojov** na hrubej konečnej spotrebe energie na úrovni **23,0 %**, čo predstavuje zvýšenie o 1,1 percentuálneho bodu **v porovnaní s rokom 2021** (21,9 %).⁵⁰ V kontexte trajektórie do roku 2030 je podiel z roku 2022 mierne nad záväznou predbežnou trajektóriou podielu 22,2 % na rok 2022 vychádzajúc z predchádzajúceho cieľa na rok 2030 na úrovni 32 %⁵¹.

Celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov sa v posledných desiatich rokoch zvyšuje ročne v priemere o 0,7 percentuálneho bodu. Pokrok bol výrazný v **odvetví elektrickej energie**, pričom podiel obnoviteľných zdrojov energie sa zvýšil z 25,1 % v roku 2012 na 41,2 % v roku 2022. Pokrok v oblasti **vykurovania a chladenia** (z 18,6 % na 24,9 %) a **dopravy** (z 5,8 % na 9,6 %) bol miernejší. Dosiahnutie nového cieľa EÚ do roku 2030 na úrovni 42,5 % (a ešte viac v prípade ambiciózneho cieľa 45 %) si bude v nasledujúcich rokoch vyžadovať oveľa rýchlejší rast. Komisia v posúdení návrhov aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov zistila medzeru v ambíciách v spotrebe energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030, s príspevkami o tri až štyri percentuálne body nižšími ako revidovaný záväzný cieľ EÚ na úrovni 42,5 %⁵².

Podiely energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2022 sa v jednotlivých členských štátoch naďalej značne líšia, čo je odrazom rôznych východiskových pozícií, ako aj vnútroštátnych cieľov stanovených za každý členský štát v pôvodnej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie a národných príspevkov stanovených v národných energetických a klimatických plánoch. Najvyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov v roku 2022 dosiahlo Švédsko (66 %), za ktorým nasledovalo Fínsko (47,9 %), Lotyšsko (43,3 %) a Dánsko (41,6 %). S úrovňami menej než 14 % mali najnižšie podiely energie z obnoviteľných zdrojov Belgicko, Írsko, Luxembursko a Malta.

Vzhľadom na vnútroštátnu spotrebu, ako aj aktuálne nahlásené štatistické prevody **mali podiel v roku 2022 stále nižší ako ich záväzný cieľ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov z roku 2020 v zmysle pôvodnej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie tri členské štáty: Francúzsko (o 2,7 percentuálneho bodu nižší ako cieľ z roku 2020), Írsko (2 percentuálne body) a Rakúsko (0,2 percentuálneho bodu)**. V dôsledku toho budú musieť tieto členské štáty do jedného roka prijať dodatočné opatrenia, aby v nasledujúcom roku odstránili tento rozdiel⁵³. Okrem toho niekoľko členských štátov **nedosiahlo svoj referenčný bod za rok 2022**⁵⁴. Od týchto členských štátov sa očakáva, že vo svojej ďalšej integrovanej správe o pokroku vysvetlia, ako zamýšľajú odstrániť toto zaostávanie.

⁴⁹ Najnovšie dostupné údaje z Eurostatu sú z roku 2022.

⁵⁰ Podľa správ členských štátov v súlade s databázou Eurostatu SHARES.

⁵¹ Referenčný bod v zmysle článku 4 nariadenia o riadení na základe predchádzajúceho cieľa na úrovni EÚ pred nadobudnutím účinnosti revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie.

⁵² Posúdenie sa môže zmeniť v dôsledku konečných znení národných energetických a klimatických plánov, ktoré mali členské štáty predložiť do 30. júna 2024.

⁵³ V súlade s článkom 32 ods. 4 nariadenia o riadení.

⁵⁴ Írsko (zaostáva o 5,9 percentuálneho bodu), Francúzsko (4,7 percentuálneho bodu), Rakúsko (3,2 percentuálneho bodu), Slovinsko (2 percentuálne body), Rumunsko (1,9 percentuálneho bodu), Belgicko (1,2 percentuálneho bodu), Holandsko (1 percentuálny bod) a Poľsko (0,1 percentuálneho bodu). Referenčný bod podľa článku 4 nariadenia o riadení vychádzajúci z predchádzajúceho cieľa na úrovni EÚ pred nadobudnutím účinnosti revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie.

Komisia v súčasnosti pripravuje druhú výzvu na predkladanie návrhov v rámci **mechanizmu EÚ na financovanie energie z obnoviteľných zdrojov**. Luxembursko sa znovu zúčastní ako prispievajúca krajina, ktorá reinvestuje nevyplatenú sumu 12,5 milióna EUR svojho predchádzajúceho záväzku a do mechanizmu pridá ďalších 40 miliónov EUR. Hostiteľskými krajinami sú Fínsko, ktoré bude hostiteľom projektov v oblasti solárnej fotovoltiky, a Estónsko, ktoré bude hostiteľom projektov v oblasti veternej energie na pevnine.

Od roku 2021 má **NPE pre energetiku špecializovaný segment pre cezhraničné projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov (CB-RES)**. V roku 2023 Komisia usporiadala dve výzvy na predkladanie návrhov s cieľom aktualizovať zoznam cezhraničných projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a spolufinancovať práce a štúdie. Vyhodnotenie týchto výziev na predkladanie návrhov ešte prebieha, rastúci počet žiadostí však naznačuje zvýšenie miery využívania programu.

Čo sa týka odvetvia dopravy, koncom roka 2023 boli prijaté nariadenia o iniciatíve ReFuelEU Aviation a o iniciatíve FuelEU Maritime, ktorými sa nahrádzajú fosílna palivá palivami z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkovými palivami a ktorými sa dekarbonizujú tieto dve ťažko dekarbonizovateľné odvetvia dopravy. Komisia v roku 2022 takisto spustila Priemyselnú alianciu pre hodnotový reťazec obnoviteľných a nízkouhlíkových palív, čo je nová iniciatíva, ktorá sa špecializuje na presadzovanie tých palív vo výrobe a dodávkach, v prípade ktorých sú ich trhy v ranej fáze vyspelosti a vyžadujú si značné investície na dosiahnutie cieľov po roku 2030.

Schválená revízia **smernice o čistení komunálnych odpadových vôd** obsahuje právne záväzný cieľ dosiahnuť energetickú neutralitu⁵⁵ pre odvetvie do roku 2045 s predbežnými cieľmi.

V máji 2024 bolo prijaté nové **nariadenie o metáne**, v ktorom sa zavádzajú nové požiadavky na meranie, nahlasovanie a overovanie emisií metánu v energetike.

Energetická efektívnosť

EÚ splnila ciele **energetickej efektívnosti** na rok 2020, a to z hľadiska primárnej i konečnej spotreby energie. **Po značnom oživení v roku 2021, keď európske hospodárstvo ukončilo obmedzenie pohybu, EÚ v roku 2022 dokázala predviesť systémové zníženie svojej spotreby energie** v súlade so zostupným trendom posledných 15 rokov, v čom sa odrážalo aj spoločné úsilie EÚ o zníženie dopytu po energii v nadväznosti na útočnú vojnu Ruska voči Ukrajine.

V roku 2022 primárna spotreba energie v EÚ dosiahla 1 257 miliónov ton ropného ekvivalentu (Mtoe), čo predstavuje pokles o 4,1 % v porovnaní s rokom 2021 a **priblíženie sa k novému cieľu 992,5 Mtoe do roku 2030, pričom sa rozdiel zmenšil na 26,7 % v porovnaní cieľom do roku 2030.**

Konečná spotreba energie dosiahla 940 Mtoe v roku 2022, čo znamená pokles o 2,8 % v porovnaní s rokom 2021. V roku 2022 sa konečná spotreba energie líšila o 23,3 % od nového cieľa do roku 2030 (763 Mtoe). Úsilie v oblasti energetickej efektívnosti sa bude musieť ďalej zintenzívniť, aby bolo možné dosiahnuť cieľ zníženia konečnej spotreby energie o 11,7 % do roku 2030, keďže Komisia vo svojom posúdení návrhov aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov pre celú EÚ v roku 2023 zistila zníženie len o 5,8 % v porovnaní s prognózami na rok 2030.⁵⁶ V roku 2022 sa konečná spotreba energie v porovnaní s úrovňami z roku 2021 znížila o 19,6 Mtoe (pokles o 7,5 %) v sektore obytných budov EÚ a o 8,7 Mtoe (pokles o 6,7 %) v odvetví služieb. Tento pokles bol však spôsobený najmä miernejšou zimou a nižšou spotrebou, a nie samotným zvýšením hospodárnosti

⁵⁵ Energia vyrobená z obnoviteľných zdrojov sa rovná energii spotrebovanej v čistiarňach komunálnych odpadových vôd.

⁵⁶ Posúdenie sa môže zmeniť v dôsledku konečných zmien národných energetických a klimatických plánov, ktoré mali členské štáty predložiť do 30. júna 2024.

budov, čo znamená, že existuje priestor na zlepšenia pri vykonávaní vnútroštátnych dlhodobých stratégií obnovy. V praxi to znamená, že **miera energetickej obnovy a elektrifikácia ohrievacích zariadení vo všetkých oblastiach zostávajú príliš nízke a vnútroštátne opatrenia nestačia na dosiahnutie dekarbonizovaného fondu budov do roku 2050**, pre ktoré bude absolútne nevyhnutné rýchle vykonanie revidovanej smernice o energetickej hospodárnosti budov.

Pokiaľ ide o úspory energie dosiahnuté v roku 2021 zavedením **povinných schém energetickej efektívnosti**, alebo alternatívnych politických opatrení, alebo povinných schém aj alternatívnych politických opatrení, rôzne členské štáty nahlásili úspory, ktoré boli menšie než 60 % potrebných úspor, čo sa bude musieť dobehnúť vo zvyšných rokoch do roku 2030.

Ekodizajn a energetické označovanie predstavujú dodatočné kľúčové nástroje politiky na zvýšenie energetickej efektívnosti v EÚ. Vďaka približne 50 predpisom upravujúcim 30 skupín výrobkov sa ročne ušetrí odhadom 1,418 TWh primárnej energie a 139 miliónov ton ekvivalentu CO₂ v roku 2030, ako aj 157 miliárd EUR pre odberateľov⁵⁷. To zhruba zodpovedá spotrebe energie Španielska v roku 2022. Novým nariadením o ekodizajne udržateľných výrobkov [nariadenie (EÚ) 2024/1781] sa rozširuje možný rozsah pôsobnosti nad rámec energeticky významných výrobkov a umožňuje sa zavedenie nových požiadaviek zameraných na efektívnosť využívania zdrojov, obehovosť a udržateľnosť.

Vznikli však obavy v súvislosti so súladom energeticky významných výrobkov s požiadavkami. S cieľom zaistiť energetické, environmentálne a finančné prínosy politiky, zabezpečiť rovnaké podmienky všetkých hospodárskych subjektov a ochrániť spotrebiteľov bude kľúčové **vyvíjať a vystupňovať úsilie o lepšie dodržiavanie súladu s predpismi** v prípade energeticky významných výrobkov vyrobených v EÚ, ako aj v prípade dovozu, a to v spolupráci s členskými štátmi a v súlade s výzvou Lettovej správy na posilnenie presadzovania na zachovanie integrity jednotného trhu⁵⁸.

Dohodnutá revízia **smernice o priemyselných emisiách** EÚ lepšie podporuje priemyselné zariadenia EÚ, aby sa okrem iného stali energeticky efektívnejšie, čím prispieva k riešeniu trojakej planétarnej krízy.

Energetická bezpečnosť

Po dvoch veľmi náročných rokoch 2022 a 2023 je rok 2024 zatiaľ rokom stabilizácie energetického systému EÚ. **Bezpečnosť dodávok energie v plynárenskom odvetví sa výrazne zvýšila** a trhové princípy sú teraz oveľa stabilnejšie. Dôvodom je predovšetkým zníženie dopytu a ďalšie vykonávanie plánu REPowerEU, ktorý umožňuje EÚ znížiť jej závislosť od ruských fosílnych palív. EÚ prešla minuloročnou zimou bez významnejšieho prerušenia dodávok napriek výpadku baltského prepojenia medzi Fínskom a Estónskom a geopolitickým nepokojom na Blízkom východe.

Zvýšenie bezpečnosti dodávok plynu v EÚ sa odráža aj v **rozhodnutí niekoľkých členských štátov (Estónsko, Fínsko, Švédsko a Dánsko) znížiť svoje krízové úrovne**. V súčasnosti stále existuje osem členských štátov s vyhlásenou úrovňou včasného varovania a jeden s úrovňou pohotovosti.⁵⁹ Vychádzajúc zo získaných poznatkov a posilneného rámca bezpečnosti dodávok energie je EÚ dostatočne pripravená na ďalšiu zimu a na ukončenie dohody o tranzite plynu medzi Ruskom a Ukrajinou.

⁵⁷ *Ecodesign Impact Accounting Overview Report 2023* (Súhrnná správa o vyčíslení vplyvu ekodizajnu za rok 2023). <https://europa.eu/13cfvJd>.

⁵⁸ **Enrico Letta, Much more than a market (Oveľa viac než len trh) (apríl 2024) (europa.eu), najmä s. 128 – 129.**

⁵⁹ Nariadenie o bezpečnosti dodávok plynu umožňuje členským štátom vyhlásiť tri rôzne krízové úrovne: „včasné varovanie“ (udalosť môže nastať), „pohotovosť“ (došlo k prerušeniu, trh sa v ním však dokáže vyrovnáť) a „stav núdze“ (dodávky plynu sú nedostatočné a vyžadujú sa netrhové opatrenia).

V otázkach medzinárodnej bezpečnosti dodávok plynu Komisia úzko spolupracuje so svojimi strategickými partnermi, predovšetkým s členmi Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA). Na jeseň 2023 sa začal pilotný projekt na zlepšenie komunikácie v skupine o otázkach bezpečnosti dodávok plynu s cieľom dospieť k spoločnému chápaniu problémov a ich účinkov na partnerov. Komisia aktívne monitoruje správanie rôznych subjektov na trhoch v EÚ a na svetovom trhu s LNG a diskutuje o ňom.

Komisia vo svojom oznámení z marca 2024 o riadení klimatických rizík poukázala na zvýšené riziká ohrozujúce energetickú bezpečnosť, najmä na prerušenia dodávok elektrickej energie v dôsledku horúčav, prírodných požiarov, sucha a povodní, ktoré ovplyvňujú špičkový odber a majú vplyv na výrobu, skladovanie, prepravu a distribúciu⁶⁰. V odvetví energetiky je potrebné posilniť plánovanie klimatických rizík.

Hoci niektoré miestne udalosti spôsobené extrémnymi výkyvmi počasia (napr. zimné búrky) alebo zlyhaním niektorých prvkov infraštruktúry viedli v určitých regiónoch k narušeniam, **za posledný rok neboli na úrovni EÚ zaznamenané žiadne veľké incidenty alebo problémy z hľadiska primeranosti v sektore elektrickej energie, ktoré by ohrozovali bezpečnosť dodávok elektriny.** Vďaka dobrej spolupráci a koordinácii medzi všetkými zainteresovanými stranami v celej EÚ sa tieto miestne udalosti nerozšírili. Zvýšenie výkonu obnoviteľných zdrojov energie pomáha zaistiť miestnu výrobu elektriny a bezpečnosť dodávok energie znížením dovozu fosílnych palív do EÚ. Zároveň bola dostupnosť výroby jadrovej energie zatiaľ na dobrej úrovni, čo platí aj pre výrobu elektriny z vodnej energie. Vykonáva sa posúdenie rizík pre zimnú sezónu.

V odvetví energetiky **je množstvo kybernetických bezpečnostných incidentov naďalej stabilné, pričom za posledný rok neboli nahlásené žiadne pozoruhodné udalosti či incidenty s významným vplyvom.** Čo sa týka infraštruktúry, 26. januára došlo z dôvodu poruchy k odpojeniu elektrického prenosového káblového vedenia Estlink 2 medzi Fínskom a Estónskom od elektrizačnej siete. Očakáva sa, že kábel bude opravený do polovice septembra. Nedávno prijatá smernica o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne kybernetickej bezpečnosti v Únii a smernica o odolnosti kritických subjektov prispievajú k zvýšeniu odolnosti energetickej infraštruktúry. Okrem toho Komisia analyzovala správy o stresových testoch v odvetví energetiky, ktoré vykonali členské štáty, a navrhla nadväzujúce opatrenia pre tie členské štáty, ktoré sa rozhodnú pokračovať.

Na posilnenie odolnosti a ochrany kritickej námornej infraštruktúry, okrem iného vrátane podmorských plynovodov, proti hybridným a kybernetickým hrozbám Komisia v októbri 2023 revidovala stratégiu námornej bezpečnosti EÚ a jej akčný plán.

Vzhľadom na veľký spoločenský a hospodársky význam energetickej bezpečnosti má energetika výslovnú prioritu aj v kontexte spoločnej Európskej stratégie hospodárskej bezpečnosti Komisie/vysokého predstaviteľa. Od júna 2023 majú prioritu v tejto stratégii aj odolnosť dodávateľských reťazcov a fyzická a kybernetická bezpečnosť kritickej infraštruktúry.

3.4. Trhy s energiou vrátane energetickej chudoby

V niekoľkých posledných rokoch Komisia viedla značné a ďalekosiahle reformy organizácie európskeho trhu s energiou vo forme najnovšej reformy koncepcie trhu s elektrinou, balíka na dekarbonizáciu trhov s vodíkom a plynom a reformy nariadenia o integrite a transparentnosti veľkoobchodného trhu s energiou (REMIT). **Nedávne legislatívne balíky si vyžadujú rozsiahle revízie terciárnych právnych predpisov na spustenie potrebných zmien v teréne.** V prípade plynu sa to týka oblastí pridelovania kapacity, riadenia preťaženia a tarifikácie. V prípade elektriny sa nové terciárne právne predpisy vypracúvajú v súvislosti s riadením odberu na veľkoobchodnom trhu

⁶⁰ COM(2024) 91 final.

s elektrinou a s používaním riešení flexibility prevádzkovateľmi sústav. Na ďalšie zlepšenie rozvoja flexibility v elektrizačnej sústave a na trhoch s elektrinou Komisia úzko spolupracovala s členskými štátmi s cieľom nadviazať na vykonávanie smernice o elektrine, najmä na ustanovenia súvisiace s flexibilitou na strane dopytu.

Zavedených bolo niekoľko kľúčových politík na účely identifikácie a zrýchlenia rozvoja cezhraničnej a vnútroštátnej infraštruktúry. Bola vytvorená Európska sieť prevádzkovateľov sietí pre vodík s cieľom rozvíjať neskreslené a cielené desaťročné plány EÚ týkajúce sa rozvoja siete pre vodík. Akčný plán EÚ pre sústavy a prvý zoznam projektov spoločného záujmu a projektov vo vzájomnom záujme boli prijaté a prostredníctvom núdzových nariadení, revidovanej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie a požiadaviek transeurópskej energetickej siete sa zaviedli ustanovenia na zrýchlenie vydávania povolení.

Pokiaľ ide o energetickú chudobu, v roku 2023 vyhlásilo 10,6 % obyvateľov EÚ, že neboli schopní udržiavať v príbytku primerané teplo. V porovnaní s rokom 2022 sa ich podiel v kontexte energetickej krízy a inflácie zvýšil o 1,3 percentuálneho bodu⁶¹. Situácia sa líšila medzi jednotlivými krajinami EÚ, ktoré podporovali opatrenia na ochranu domácností.⁶² Nové právne predpisy týkajúce sa trhu s energiou lepšie ochránia zraniteľné domácnosti a osoby postihnuté energetickou chudobou pred odpojením. V prípade krízy cien zemného plynu môžu pomôcť núdzové opatrenia na úrovni EÚ pri ochrane spotrebiteľov prostredníctvom zásahov do maloobchodných cenových stropov. Konat' môžu aj členské štáty, aby zabezpečili prístup k základným službám a ochránili zraniteľných spotrebiteľov pred neprimeranými nákladmi, čím môžu energetickú chudobu riešiť priamo.

Zo Sociálno-klimatického fondu, ktorý sa začal uplatňovať v roku 2024, sa zmobilizuje najmenej 86,7 miliardy EUR z príjmov systému EÚ na obchodovanie s emisiami za obdobie 2026 – 2032 vrátane 25 % spolufinancovania členskými štátmi, s cieľom prispieť k sociálne spravodlivému prechodu ku klimatickej neutralite. Fond bude financovať opatrenia a investície, ktoré členské štáty zostavia vo svojich sociálno-klimatických plánoch do júna 2025, a mal byť pomôcť kompenzovať očakávané zvýšenie účtov za energiu z dôvodu zavedenia stanovovania cien uhlíka vo vykurovaní a doprave. Komisia zriadila skupinu expertov, v ktorej si Komisia a členské štáty vymieňajú osvedčené postupy a názory na prípravu fondu. Od júna 2024 Komisia poskytuje podporu desiatim členským štátom na prípravu ich sociálno-klimatických plánov prostredníctvom Nástroja technickej podpory.

Výskum, inovácia a konkurencieschopnosť

Výrobcovia z EÚ čelia na svetových a domácich trhoch rastúcej konkurencii v oblasti emisne neutrálnych technológií. V porovnaní s rokom 2022 sa hodnota výroby lítiovo iónových akumulátorov a tepelných čerpadiel zvýšila najviac v roku 2023 (približne 30 %), nasledovaná zvýšením hodnoty výroby palivových článkov (18 %), technológií energie z oceánov, biopalív (etanolu) a zachytávania, využívania a ukladania oxidu uhličitého (takmer 10 %)⁶³. Hoci lítiovo iónové akumulátory mali v roku 2023 najvyššiu hodnotu výroby v EÚ (21 miliárd EUR), EÚ mala v prípade tejto technológie aj najväčší obchodný deficit (takmer 19 miliárd EUR). Podobný deficit sa prejavil aj pri solárnej fotovoltike, ktorá však mala oveľa nižšiu hodnotu výroby v EÚ (2,1 miliardy EUR). V prípade akumulátorov sa obchodný deficit zvýšil v porovnaní s rokom 2022 o 21 %, kým v prípade fotovoltiky klesol o 13 %. Spomedzi emisne neutrálnych technológií s obchodným prebytkom v roku 2023 bola najvýznamnejšia technológia veternej energie (1,7 miliardy EUR), ktorej dovoz

⁶¹ Zdroj: [zisťovanie EU-SILC](#).

⁶² Najvyšší podiel ľudí, ktorí nie sú schopní primerane vyhrievať svoje domovy, bol nahlásený v Španielsku (20,8 %), Portugalsku (20,8 %), Bulharsku (20,7 %) a Litve (20,0 %). Naproti tomu Luxembursko (2,1 %), Fínsko (2,6 %), Slovinsko (3,6 %) a Rakúsko (3,9 %) nahlásili najnižší podiel.

⁶³ Výpočty pre pripravované správy Útvaru pre monitorovanie technológií čistej energie (CETO) za rok 2024. Viac informácií: Útvar pre monitorovanie technológií čistej energie.

v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesol o 65 % a vývoz sa zvýšil o 50 %. Druhý najväčší prebytok (1,3 miliardy EUR) mali siete vykurovania a chladenia nasledované vodnou energiou (0,2 miliardy EUR). V rokoch 2021 – 2023 si vývoz rotorov veterných turbín z EÚ udržiaval najvyšší podiel na svetovom vývoze technológie (67 %) nasledovaný slnečnou tepelnou technológiou a technológiou v oblasti vodnej energie (približne 40 %).

Komisia v roku 2023 revidovala SET plán a zahrnula ho do aktu o emisne neutrálnom priemysle, čím posilnila jeho úlohu pri realizácii piliera výskumu, inovácií a konkurencieschopnosti energetickej únie a uznala jeho prínos k výrobnjej kapacite EÚ v oblasti strategických emisne neutrálnych technológií.

Výskum a inovácie zostávajú kľúčom k zabezpečeniu budúcej konkurencieschopnosti spoločností EÚ v špičkových technológiách emisne neutrálneho priemyslu. V tejto súvislosti ďalšie vykonávanie akčného plánu EÚ v oblasti digitalizácie energetického systému⁶⁴ z roku 2022 prispelo k rozvoju digitálnych inovácií v EÚ, napríklad vytvorením digitálneho dvojčata elektrizačnej sústavy EÚ a vymedzením ukazovateľov inteligentnej siete na podporu rýchlejšieho využívania inteligentných a inovatívnych sieťových technológií.

Na prekonanie **rozdielov medzi výskumom a inováciami a uvádzaním na trh** v odvetviach nových čistých technológií alebo čistých technológií v počiatočných fázach Komisia bude pokračovať v podpore **výskumu a inovácií** v úzkom partnerstve s členskými štátmi prostredníctvom strategického plánu pre energetické technológie (SET plán) a jeho vykonávacích pracovných skupín s cieľom vymedziť programy spoločného výskumu a inovácií v oblasti strategických odvetví, ako je nedávno zverejnený plán pre slnečné technológie⁶⁵. Okrem toho je kľúčové podporovať partnerstvá s odvetviami priemyslu a dopravy s cieľom urýchliť vývoj emisne neutrálnych technológií, urýchliť uvádzanie výsledkov výskumu a inovácií na trh a posilniť výrobnú základňu EÚ, napríklad rozvojom silných prepojení medzi európskymi platformami pre technológie a inovácie a priemyselnými alianciami (Európska aliancia pre batérie, Európska aliancia pre čistý vodík a Európska aliancia priemyslu v oblasti solárnej fotovoltiky), podporovať rozvoj životaschopných investičných projektov a výrobných kapacít v EÚ v oblasti technológií čistej energie a riešiť trhové, regulačné, infraštruktúrne a technologické prekážky pre ich široké nasadenie. Kľúčovú úlohu v tejto súvislosti zohráva Inovačný fond s odhadovaným rozpočtom do roku 2030 vo výške približne 40 miliárd EUR z predaja kvót EU ETS. Dialógy o prechode na čistú energiu² s priemyslom a sociálnymi partnermi pomohli posilniť a podporiť vykonávanie Európskej zelenej dohody, čím prispeli k silnejšiemu priemyselnému prístupu.

Vedľajšie prínosy energetickej transformácie

Zvýšenie energetickej efektívnosti a používanie nepalivových obnoviteľných zdrojov energie pomáha okrem dekarbonizácie znížiť znečistenie v súlade s cieľmi stanovenými v akčnom pláne nulového znečistenia⁶⁶, napr. pri riešení **znečistenia ovzdušia** a znižovaní súvisiacich predčasných úmrtí a vplyvov na ekosystémy. Ambiciózne opatrenia tak pomôžu členským štátom plniť ciele spojené s čistým ovzduším vrátane ambicióznejších noriem kvality ovzdušia v zmysle revidovanej smernice o kvalite okolitého ovzdušia. (Prebiehajúce) hodnotenia nariadenia o riadení a záväzkov na zníženie národných emisií podľa smernice (EÚ) 2016/2284 predstavujú príležitosť ďalej zjednodušiť prepojenia medzi politikou v oblasti energetiky a klímy a politikou čistého ovzdušia.⁶⁷

⁶⁴ COM(2022) 552 final.

⁶⁵ PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE Program spoločného výskumu a inovácií s členskými štátmi v oblasti slnečnej energie v kontexte európskeho výskumného priestoru (EVP).

⁶⁶ COM(2021) 400.

⁶⁷ Viac dôkazov sa zverejní v ďalšej správe o monitorovaní a výhľade nulového znečisťovania naplánovanej na koniec roku 2024.

4. ZÁVERY

V posledných rokoch EÚ dokázala dostať svojim záväzkom prijatím róznych opatrení na zaistenie svojej bezpečnosti, pokrokom v oblasti prechodu na čistú energiu a neochvejnou solidaritou s Ukrajinou. Konala jednotne na dosahovaní cieľov plánu REPowerEU s cieľom vybudovať bezpečnejší a dekarbonizovaný energetický systém pre všetkých Európanov.

Tento cieľ rozhodne nie je jednoduchý, najmä s ohľadom na rýchlo sa meniaci geopolitický kontext a bezprecedentné krízy, ktorým EÚ čelí. Ako však vyplýva z údajov predložených v tejto správe, vďaka včasnému, koordinovanému úsiliu na úrovni členských štátov, EÚ a občanov sa podarilo zabrániť najhorším účinkom energetickej krízy úsporami energie, diverzifikáciou našich dodávok a prijatím opatrení na riešenie faktorov prispievajúcich k štrukturálnym slabínám EÚ prostredníctvom posilnenia opatrení na dosiahnutie klmatickej neutrality a skutočnej energetickej únie sústredenej na zvyšovanie využívania čistej energie.

V čoraz viac geopoliticky rozdelenom svete sa význam otázok bezpečnosti dodávok energie, energetickej bezpečnosti, udržateľnosti a odolnosti v spojení s rastúcimi účinkami zmeny klímy na pripravenosť v rámci odvetvia energetiky dostáva do popredia, ako je výzva pre konkurencieschopnosť priemyslu EÚ, jej dopravy a dodávok kritických surovín. V tejto súvislosti EÚ konala pohotovo posilnením svojich medzinárodných partnerstiev a prijatím aktu o emisne neutrálnom priemysle a aktu o kritických surovinách, ale aj privítaním strategických úvah Maria Draghiho a Enrica Lettu.

EÚ je so svojím pevným základom vytvoreným vytrvalou spolupracou a solidaritou lepšie pripravená orientovať sa v hlbokých zmenách a výzvach, ktoré ju očakávajú.

A predsa, nové a vznikajúce výzvy, ako sú rozdiely v ambíciách v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a cieľov energetickej efektívnosti, zvýšenie energetickej chudoby, rozdiel v cenách energie v porovnaní s inými globálnymi konkurentmi a riziko nových strategických kritických závislostí, si v nasledujúcich rokoch vyžadujú rozhodnú politickú reakciu a postupnú zmenu v úsilí na úrovni EÚ a členských štátov prostredníctvom väčšej koordinácie, integrácie trhu a spoločnej akcie.

Predloženie konečných aktualizovaných národných energetických a klmatických plánov členskými štátmi predstavuje v tejto súvislosti kľúčový míľnik, keďže musia dodržať ambície stanovené v cieľoch EÚ do roku 2030, ako aj ďalej urýchliť vykonávanie na dosiahnutie týchto cieľov, a tak členské štáty stoja v centre stratégie EÚ a členských štátov týkajúcej sa plnenia cieľov energetickej únie. V súvislosti s rastúcou pozornosťou venovanou vykonávaniu právnych predpisov EÚ v oblasti klímy a energie musia všetky členské štáty zvýšiť svoje úsilie o zabezpečenie dostatočnej úrovne ambícií a o zabezpečenie toho, aby Európska únia bola na správnej ceste k dosiahnutiu svojich spoločných cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030. Komisia vyzýva ostatné členské štáty, aby bezodkladne predložili svoje plány, a tak umožnili rýchle a komplexné posúdenie na úrovni EÚ, a zároveň poskytli pevné východisko na riešenie prekážok, diskusiu o najlepších postupoch a zvýšenie regionálnej koordinácie a umožnenie rýchleho a pohotového splnenia našich cieľov do roku 2030.